

«Kriget ar slut»

Ils diaris dal temp da guerra d'Astrid Lindgren
èn cumparids en tudestg

■ **Onns avant che las istorgias da la «Pippi Socalunga», «Michel da Lönneberga» e bleras autras han fatg enconuschenta ella a tut il mund era Astrid Lindgren ina mamma da 32 onns che steva cun dus uffants pitschens a Stockholm. Ella ha descrit ils onns dal discharyl da la Segunda Guerra mundiala en 17 toms da diari ch'èn vegnids publitgads questa primavaira en svedes ed uss er en tudestg.** Il diari entschaiva il 1. da settember 1939 e terminescha cun la fin da la guerra l'onn 1945. Astrid Lindgren documentescha il progress da la guerra e ses effect sin la vita da la pitschna famiglia a Stockholm. In team sut la direcziun da la biadia d'Astrid Lindgren ha lavurà passa dus onns per transfurmar ils 17 toms scrits a maun en il cudesch «Krigsdagböcker», ils «diaris da guerra».

Il diari entschaiva il 1. da settember 1939 cun l'emprima inscripziun: «Oh! La guerra ha cumenzà. Nagin che pudess crair. Ier essan Elsa Gullander ed jau stadas en il Vasa parc cun ils uffants che han fatg termagls e nus duas essan sesidas sin in banc ed avain fatg zacras cun Hitler ed essan stadas accortas ch'i vegnia definitivamain betg a dar guerra – ed uss oz quai! Ils Tudestgs han bumbardà pliras citads en Pologna oz da bun'ura ed entran uss en la terra da differentas direcziuns. Enfin uss hai jau pudì ma retegnair da mantunar victualias, ma oz hai jau mess en salv in pau cacau, in pau té, insatge savun ed in pèr autras chaussettas.»

Pli tard scriva ella: «In terribel decuraschament paisa sin tut e nus tuts. [...] Il radio porta tut il di nagut auter che novitads da la guerra. Blers umens obligads da far servetsch mili-

tar èn vegnids clamads ad armas. Las autoritads han scumandà d'ir cun auto a personas privatas. Segner pertergiri noss pover planet da questa narradad!»

Sis onns pli tard, ils 7 da matg s'allegra ella «Kriget ar slut! Kriget ar slut! Kriget ar slut! La guerra è a fin!» Ella descriva l'atmosfera euforica sin las vias da Stockholm nua che «mintgin sa cumporta sco sch'el fiss vegni narr». Era la vita privata ha – sco adina en ses diari – plaz sper la drammatica da la politica mundiala. Ella cuntinua: «Jau hai bavi sherry cun Linnea e Lars e ma sent in pau tschuberlina. Igl è primavaira ed il sulegl splendura quest di benedì e la guerra è a fin. Jau na vuless betg esser Tudestga. Mo patratga, la guerra è a fin, Hitler mort... uss porta il radio cloms giubilants; Stockholm fa cumplettamain vacanzas da la raschunai- vladad gigena.»

Il diari dat a nus in maletg pli cumplessiv da la scriptura Astrid Lindgren. Cun 32 onns aveva ella anc betg s'etablida, nagins da ses cudeschs eran anc publitgads, però ses stil da narraziun è gia maturà, cura ch'ella documentescha e commentescha ils eveniments durant la guerra. Quels che han legi ses cudeschs – e tgi n'avess betg – crai da renconuscher il stil tipic da l'autura svedesa. Encunter la fin dal diari datti tschertas allusiuns ad in da ses cudeschs ils pli bels – ella scriva ch'ella «s'amuseschia» cun «Pippi Långstrump» e si- as aventuras.

Il cudesch è cumpari tar la chasa editura ullstein. Astrid Lindgren: Die Menschheit hat den Verstand verloren.

Andrea Luzius Rassel, Kreuzlingen